

Τίτλος: Σπουδές της μνήμης και του ιστορικού τραύματος. Η διεργασία του συλλογικού τραύματος στην Ιστοριογραφία και στη Δημόσια Ιστορία

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Β΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σπουδές της μνήμης και του ιστορικού τραύματος. Η διεργασία του συλλογικού τραύματος στην Ιστοριογραφία και στη Δημόσια Ιστορία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διάφορες μορφές διδασκαλίας	23	7,5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής, Υποβάθρου, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://eclass.uowm.gr/courses		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p><i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Το μάθημα αποσκοπεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στη μελέτη της μνήμης σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως αυτή εξελίχθηκε μετά το τέλος της αποικιοκρατίας και την πτώση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού μέσα από την επιλογή ενδεικτικών περιπτώσεων. • Αντικείμενο του μαθήματος θα είναι η μετάβαση από την πολιτική, κρατική και εθνική μνήμη στην ανάδυση της ψυχολογικής, οικογενειακής, ταξικής, φυλετικής μνήμης που μέχρι τότε επιβίωναν στην ιδιωτική σφαίρα. • Προσεγγίζουμε τη μνήμη υπό το πρίσμα της οπτικής του Paul Ricoeur, σύμφωνα με τον οποίο η συλλογική μνήμη αναφέρεται στο παρόν του παρελθόντος, του οποίου

τα άτομα και οι κοινωνίες διατηρούν την ενθύμηση. Συνεπώς, οι μνήμες κατασκευάζονται σε μεγάλο βαθμό από το εκάστοτε παρόν.

- Στην καρδιά της ιστορικής κουλτούρας δεσπόζει η έννοια του τραύματος. Μας ενδιαφέρει η ενασχόληση με το ιστορικό – πολιτισμικό τραύμα, καθώς και με το ατομικό τραύμα και τη διαχείρισή του, η οποία θα γίνει στο πλαίσιο της ευρείας εξέτασης της επίδρασης ακραίων τραυματικών ιστορικών γεγονότων στις κοινωνίες που τα υπέστησαν, λαμβάνοντας υπ' όψη σε μεγάλο βαθμό και τις προφορικές μαρτυρίες. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η μελέτη της διαγενεακής μεταβίβασης του τραύματος και γι' αυτό θα αναλυθούν θέματα που συνδέονται με τη λεγόμενη πολιτισμική μνήμη (η οποία είναι εγγενώς και πολλαπλώς ιστορικά διαμεσολαβημένη) και αφορούν ειδικότερα το «καθήκον μνήμης», τη «μεταμνήμη», την «προσθετική μνήμη».
- Η σχέση της μνήμης με την πολιτική, οι διαμάχες με ιστορικό υπόβαθρο, οι έννοιες της δημόσιας χρήσης/κατάχρησης της ιστορίας οι οποίες λαμβάνουν διαρκώς χώρα στη δημόσια ζωή έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Moses, μας δίνουν κίνητρο για μια τέτοια προσέγγιση της ιστορίας η οποία να έχει γερά θεμέλια στην ηθική του κοσμοπολιτισμού. Συγκεκριμένα, τα γεγονότα του παρελθόντος αποτελούν αντικείμενο πολλών και διαφορετικών δημοσίων χρήσεων. Μνημεία και μουσεία, εθνικές και ευρωπαϊκές επέτειοι, ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, λογοτεχνικά έργα, διαδίκτυο – όλα τα παραπάνω με μεγαλύτερη ή μικρότερη αποτελεσματικότητα - διαμορφώνουν την άποψη του κοινού για μια συγκεκριμένη εποχή, για ένα ιστορικό γεγονός. Οι χρήσεις αυτές ανταγωνίζονται τη σχολική διδασκαλία της ιστορίας από πλεονεκτική θέση.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1η διδακτική ενότητα: Ιστοριογραφία και Δημόσια Ιστορία. Συζήτηση σχετικά με: α) τη διάκριση μεταξύ ιστορικής πραγματικότητας και ιδεολογίας / μύθου, μεταξύ ιστορικής αλήθειας και ιστορικής ερμηνείας, β) την αντίληψη για τη δημόσια ιστορία ως διακριτό κλάδο της ιστορικής επιστήμης, γ) τα ακόλουθα ερωτήματα: «σε ποιον ανήκει πλέον η δημόσια ιστορία, αλλά και εν γένει η ιστορία»; και «η αποκλειστικότητα των ιστορικών για το πώς θα θυμόμαστε το παρελθόν καταρρίπτεται»; Ζητήματα σχετικά με α) τη γένεση και την καθιέρωση της δημόσιας ιστορίας ως πεδίου μελέτης της ιστορίας στις ΗΠΑ και σε χώρες της

Δυτικής Ευρώπης, β) τη δημόσια ιστορία στην Ελλάδα, γ) τη «χρήση» και «κατάχρηση» των όρων Ιστορία και Δημόσια Ιστορία.

- 2η διδακτική ενότητα: Τραυματικά ιστορικά γεγονότα και αναφορά στον τρόπο που εγγράφηκαν στη συλλογική μνήμη των τοπικών κοινωνιών. Τόποι άσκησης αντιποίνων κατά τη διάρκεια της Κατοχής και επεξεργασία των ζητημάτων: α) ιστορική δικαιοσύνη και ιστορική αλήθεια ως προϋποθέσεις της συμφιλίωσης και β) διαχείριση της μνήμης τραυματικού ιστορικού γεγονότος (Σφαγή στο Δίστομο 6 Ιουνίου 1944).
- 3η διδακτική ενότητα: Προσέγγιση των εννοιών «τραύμα» και «μνήμη». Ενασχόληση με το «ιστορικό – πολιτισμικό τραύμα, τη «γνωστική» προσέγγιση της μνήμης του τραύματος, τις εκδοχές της «τραυματικής μνήμης». Η μνήμη του τραύματος από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο παραπέμπει κατά κύριο λόγο στη μνήμη του Ολοκαυτώματος. Συνδέεται όμως και με την ιστορικοπολιτική θεώρηση της προοπτικής των επιζησάντων των ναζιστικών θηριωδιών, καθώς και των απογόνων όλων των θυμάτων. Ενασχόληση με τη διαγενεακή μεταβίβαση του τραύματος που προκάλεσαν ο εθνικοσοσιαλισμός και οι πρακτικές του με προϋπόθεση να ληφθούν υπ' όψη το προσωπικό κίνητρο, η θέση και η στάση σχετικά με την τραυματική μνήμη, οι διεθνείς διαστάσεις και οι πολιτικές παράμετροι που συνδέονται με αυτό.
- 4η διδακτική ενότητα: Σε κάθε κοινωνία στην οποία δίνεται έμφαση στη μνήμη τραυματικών ιστορικών γεγονότων και σε όσα αυτή η μνήμη συνεπάγεται, παρατηρούμε τη δημιουργία μνημονικών τόπων αλλά και κοινωνικών αναπαραστάσεων που πλαισιώνουν την έκφραση μνήμης. Με βάση την τυπολογία των βασικών γνωρισμάτων έκφρασης της συλλογικής μνήμης, έχει σημασία να δούμε: α) πώς αντικατοπτρίζεται σε εκδηλώσεις μνήμης και σχετικές με αυτήν τελετές, β) ποια είναι η επιβεβλημένη σημασία της συλλογικής λήθης, γ) με ποιους τρόπους ενεργοποιείται η διαδικασία επικαιροποίησης της μνήμης – δηλαδή της αναζήτησης νοήματος στο παρελθόν κινητοποιώντας το παρόν – αποκτώντας ενδεχομένως με αυτόν τον τρόπο διαφοροποιημένο περιεχόμενο και προσανατολισμό από τη στιγμή που σηματοδοτεί ότι το παρόν θεωρεί άξιο και σκόπιμο να μνημονευθεί.
- 5η διδακτική ενότητα: Ιστορικοί τόποι και μνημεία. Συλλογική, ατομική και θεσμική μνήμη και μνημεία. Ανάδειξη υλικών καταλοίπων ως πεδίο συγκρότησης πολιτικής και πολιτισμού. Μνημονικοί τόποι και ιστορικές – πολιτικές ιδιαιτερότητες κάθε εποχής. Τόποι μνήμης και «μάχες μνήμης» στη δημόσια σφαίρα. Άξονες που αφορούν τον τρόπο εξερεύνησης χώρων – μνημείων - μουσείων τα οποία είναι συχνά προϊόντα πολλών, διαδοχικών «μεταφράσεων». Πρώτος άξονας είναι το «καθήκον μνήμης» (π.χ. Μαυσωλείο Διστόμου). Δεύτερος η παιγνιώδης σύμβαση (Μνημείο Passages, Portbou) και τρίτος άξονας είναι η ανασηματοδότηση της τραυματικής ανέχειας (οικισμός Κρητικά, Ρόδος). Σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις η μνήμη επισκιάζει τη χωρικότητα του μνημείου/μουσείου/οικισμού και κάθε επισκέπτης βιώνει και ενδεχομένως εκφράζει την προσωπική του οπτική πάνω στη μνημονική επιταγή. Οι θεσμοί και τα μνημεία που πλαισιώνουν την πολιτισμική μνήμη μπορεί να φαίνονται σταθερά, αλλά η ίδια η πολιτισμική μνήμη είναι μια δυναμική διαδικασία, που επαναπροσδιορίζεται και επαναπαράγεται διαρκώς μέσα από κοινωνικά δίκτυα.
- 6η διδακτική ενότητα: Μνημειακοί τόποι και διαμόρφωση Δημόσιας Ιστορίας: Εβραϊκό Μουσείο Κοπεγχάγης (The Danish Jewish Museum), Κέντρο Μελετών Ολοκαυτώματος και Θρησκευτικών Μειονοτήτων στο Όσλο (Center for Studies of Holocaust and Religious Minorities), Μουσείο Ναζιστικής Θηριωδίας Διστόμου – Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, Μουσείο Δράκειας Πηλίου.

Μελέτη της μουσειακής ανάδειξης επίμαχων και τραυματικών ιστορικών γεγονότων και του τρόπου που αποτυπώνεται στα μουσεία αυτά η διαχείριση της τραυματικής συλλογικής μνήμης.

- 7η διδακτική ενότητα: Ιστορία – Λογοτεχνία και Δημόσια Ιστορία. Με άξονα το βιβλίο Χορεύουν οι ελέφαντες, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/φοιτήτριες επεξεργάζονται το παρελθόν (Δολοφονία του Πολκ, Θεσσαλονίκη 1948) και, παράλληλα, τοποθετούνται κριτικά απέναντι στο εκπαιδευτικό παρόν (θεσμός Πανελλαδικών Εξετάσεων και ειδικότερα ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο που διδάσκεται το μάθημα της Ιστορίας). Η ιστορία, η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης και η λογοτεχνία συμπλέουν και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/φοιτήτριες με την αξιοποίηση σχετικών λογοτεχνικών βιβλίων, κινηματογραφικών ταινιών, έργων τέχνης και συγκεκριμένων μουσικών κομματιών επεξεργάζονται ζητήματα δημόσιας ιστορίας σχετικά με την υπόθεση Πολκ. Επιπλέον, διερευνούν θέματα που ανακύπτουν σχετικά με τη σύμπλευση της δημόσιας ιστορίας με τη λογοτεχνία, π.χ. α) η λογοτεχνία έχει δικαίωμα μόνο να αντλεί στοιχεία από την ιστορία ή μήπως έτσι αναλαμβάνει και υποχρεώσεις? και β) τι γίνεται με τους λογοτέχνες τους οποίους καλεί η τέχνη τους όχι να αναζητήσουν κατ' ανάγκη το αληθές – όπως οι ιστορικοί – αλλά μάλλον να φανταστούν και να δημιουργήσουν αληθοφάνειες;
- 8η διδακτική ενότητα: Ιστορική κουλτούρα των μαθητών και Δημόσια Ιστορία. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες σχολιάζουν εκπαιδευτικές έρευνες στις οποίες διαφαίνεται η αύξηση της επιρροής της δημόσιας ιστορίας στη διαμόρφωση ιστορικής κουλτούρας και συνείδησης των μαθητών σε αντιδιαστολή με την παράλληλη συρρίκνωση της επιρροής της σχολικής ιστορίας. Βλέπουν αποσπάσματα ντοκιμαντέρ από τον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ιστορικού Ντοκιμαντέρ «Προσεγγίζουμε κριτικά το παρελθόν» (διοργάνωση: Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα “Ιστορική έρευνα, διδακτική και νέες τεχνολογίες”, επιστημονική ένωση “Νέα Παιδεία” και ΕΡΤ) και σχολιάζουν την ιστορική αφήγηση, όπως αυτή αναδεικνύεται μέσα από θεματικές και υφολογικές στερεοτυπικές επιλογές στις συμμετοχές αυτές. Σχολικά εγχειρίδια και Δημόσια Ιστορία. Ο πόλεμος για την Ιστορία. Τα σχολικά βιβλία που αποσύρθηκαν. Εξώφυλλα σχολικών εγχειριδίων και Δημόσια Ιστορία. α) Εξέταση των λόγων και των συνθηκών κάτω από τις οποίες ένα σχολικό εγχειρίδιο γίνεται αντικείμενο δημόσιας διαμάχης που καταλήγει στην απόσυρση του επίμαχου βιβλίου. β) Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αποτυπώνεται στα εξώφυλλα το ιδεολόγημα της «ελληνικότητας» ή του «εξελληνισμού» του Βυζαντίου. Εντοπισμός στα απεικονιστικά δεδομένα των εξωφύλλων για αφηγήσεις, έννοιες, νομιμοποιημένες γνώσεις σχετικά με τον εθνικό μύθο του Βυζαντίου. Μελέτη εκφράσεων της κατασκευής της εθνικής ταυτότητας υπό την οπτική γωνία της «συνέχειας» στο παρελθόν (ρομαντική ιστοριογραφική σχολή, Ζαμπέλιος και Παπαρρηγόπουλος, «εθνική συνέχεια» Παπαρρηγόπουλου, «Μεγάλη ιδέα» Ι. Κωλέττη) και στο παρόν (ομιλία τέως προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλου, «Παλαιολόγια 2018», 29 Μαΐου 2018).
- 9η διδακτική ενότητα: «Οι φάκελοι κοινωνικών φρονημάτων στον 20ο αιώνα και η καταστροφή τους». Για την επεξεργασία του θέματος κυρίαρχα είναι τα ερωτήματα: α) τι έσπρωξε την κοινωνία να προχωρήσει σε αυτή την «απελευθέρωση» - κάψιμο; β) στάθηκε εφικτή η απονομή της δικαιοσύνης ερήμην των φακέλων; γ) επιτεύχθηκε συμφιλίωση χωρίς παραδοχή και οδύνη; δ) τι ήταν αυτό που καθιστούσε το παρελθόν που γέννησε τους φακέλους ανεπιθύμητο; ε) στη δημόσια σφαίρα για αυτό το ζήτημα με ποιο τρόπο αναδείχθηκαν πρωταγωνιστές οι πολιτικοί, οι ιστορικοί, τα θύματα της παρακολούθησης;

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ' αποστάσεως Εκπαίδευση κ.λπ.</i>	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class, Επιλεκτική χρήση ΤΠΕ

<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	26
	Ασκήσεις πράξης που εστιάζουν στην εφαρμογή μεθοδολογιών και ανάλυση μελετών περίπτωσης ανά φοιτητή-τρια	30
	Ομαδοσυνεργατικές – Ατομικές Εργασίες	40
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	38
	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	40
	Τελική Εξέταση	2
	Σύνολο Μαθήματος	176
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> Εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Ομαδοσυνεργατικές - Ατομικές Εργασίες Προφορική παρουσίαση εργασίας. Χρήση Πολλαπλής Βιβλιογραφίας. Συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία 	

5. Συνιστώμενη Βιβλιογραφία

<ul style="list-style-type: none"> Αθανασιάδης, Χ. (2015). <i>Τα αποσυρθέντα βιβλία. Έθνος και σχολική ιστορία στην Ελλάδα 1858 – 2008</i>, Αθήνα: Αλεξάνδρεια. Ανδρέου, Α., Κακουριώτης, Σ., Κόκκινος, Γ. Λεμονίδου, Ε., Παπανδρέου, Ζ. & Πασχαλούδη, Ε. (υπεύθυνοι έκδοσης), (2015). <i>Η Δημόσια Ιστορία στην Ελλάδα</i>.
--

Χρήσεις και καταχρήσεις της ιστορίας, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

- Καραμανωλάκης, Β. (2019). *Ανεπιθύμητο παρελθόν. Οι φάκελοι κοινωνικών φρονημάτων στον 20^ο αιώνα και η καταστροφή τους*, Αθήνα: Θεμέλιο – Ιστορική Βιβλιοθήκη.
- Κόκκινος, Γ. (2015). *Το Ολοκαύτωμα. Η διαχείριση της τραυματικής μνήμης. Θύτες και θύματα*, Αθήνα: Gutenberg.
- (2012). *Η σκουριά και το πυρ. Προσεγγίζοντας τη σχέση ιστορίας, τραύματος και μνήμης*, Αθήνα: Gutenberg.
- (2010). «Η δυναμική της μνήμης και της λήθης στη δημόσια σφαίρα και οι νόμοι για τη μνήμη στη Γαλλία», στο Κόκκινος Γιώργος, Λεμονίδου Έλλη, Αγτζίδης Βλάσης, *Το τραύμα και οι πολιτικές της μνήμης. Ενδεικτικές όψεις των συμβολικών πολέμων για την Ιστορία και τη Μνήμη*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Μάτσα, Κ. (2012). *Το αδύνατο πένθος και η κρύπτη. Ο τοξικομανής και ο θάνατος*, Αθήνα: Άγρας.
- Νικολαΐδου, Σ. (2012). *Χορεύουν οι ελέφαντες*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Νταλιάνη-Καραμπατζάκη, Μ. (2009). *Παιδιά στη δίνη του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-1949, σημερινοί ενήλικες. Διαχρονική μελέτη για τα παιδιά που έμειναν στη φυλακή με τις κρατούμενες μητέρες τους*, Μουσείο Μπενάκη, Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.), Αθήνα: Εκδόσεις της Σχολής Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου.
- Παπανδρέου, Ζ. (2018) *Τραυματική μνήμη και δημόσια ιστορία: Δίστομο 1944 – 2018*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Πασχαλούδη, Ε. (2010) *Ένας πόλεμος χωρίς τέλος. Η δεκαετία του 1940 στον πολιτικό λόγο, 1950-1967*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Volkan, V., «Large – Group Trauma at the Hand of the “Other”. Transgenerational Transmission and Chosen Traumas», ομιλία στο συνέδριο: *Σύγκρουση και συμφιλίωση στις ομάδες, στα ζεύγη, στις οικογένειες και στην κοινωνία, EFPP Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας*, Αθήνα 24-27 Μαΐου 2012.
- Volkan, V. (2006). «What Some Monuments Tell Us About Mourning and Forgiveness?», από τον συλλογικό τόμο Barkan Elazar, Karn Alexander (eds) (2006), *Taking Wrongs Seriously: Apologies and Reconciliation*, California: Stanford University Press.
- Χατζή, Χ., & Πατεράκη, Λ. (2009). «Η μνήμη στην Ψυχανάλυση και στην Νευροεπιστήμη: Οι εκλεκτικές συγκλίσεις τους μέσα από τα ερωτήματα του τραύματος και της ιστορικής αλήθειας», *Οιδίπους, τ. 2*, Αθήνα: Ποταμός.